Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 21TI008	**Kerkrade,** 17 februari 2021

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 21Rb010

Onderwerp
Aanvullende financiële middelen Vie-niet fysiek

Beslispunten
1. In te stemmen met het vrij maken van €0,5mln uit de reserve sociaal domein voor 2021 om de gezondheidsverschillen in de bevolking in Kerkrade en daarmee ook de regio te verkleinen;
2. De intentie uit te spreken om eenzelfde bedrag vrij te maken voor de jaren 2022, 2023 en 2024 mits deze reserve sociaal domein dit toe laat en de besluitvorming daarover in de begroting voor het betreffende jaar op te nemen.

Inleiding
Zoals in het lokaal uitvoeringsprogramma Vie is aangegeven, is gezondheid meer dan de afwezigheid van ziekte. Armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, veiligheid, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt. De aanpak van gezondheid en vitaliteit vraagt een inspanning op alle domeinen. Met alle inspanningen van de afgelopen jaren is de levensverwachting algemeen onder de bevolking weliswaar gestegen, maar zijn de gezondheidsverschillen tussen de laagste en de hoogste sociaal economische groepen groot. Hoger opgeleiden leven bijvoorbeeld gemiddeld 7 jaar langer dan laag opgeleiden en 15,5 jaar langer in goede ervaren gezondheid. Het blijkt dat mensen bovenaan de sociaal maatschappelijke ladder meer hebben geprofiteerd dan degenen onder aan die ladder. Het is ook deze laatste groep die in Kerkrade relatief sterk vertegenwoordigd is, die het moeilijkst te bereiken is en daarmee extra aandacht en inzet van middelen vraagt.

Doelstelling
Een extra Impuls geven aan de gezondheidsbevordering van de inwoners onder aan de sociaal maatschappelijke ladder.

Argumenten/kanttekeningen
Het beleid in het verleden was vooral gericht op het compenseren van een gebrek aan kennis op het gebied van gezondheid door middel van voorlichting, het versterken van de individuele vaardigheden en het bevorderen van het eigen gezonde gedrag. Dat was niet fout maar er is meer nodig om behalve het verbeteren van de gezondheid in zijn algemeenheid ook juist de verschillen tussen groepen niet nog meer te laten toenemen en zelfs te verkleinen.
Door de adviescommissie Vie is als reactie op het lokaal uitvoeringsprogramma ook nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het van 'onderop' werken en geeft men aan dat het er niet zozeer om gaat hoe 'Toos en Henk' van de bank komen, maar dat het erom gaat hoe we er met zijn allen voor zorgen dat 'Toos en Henk' van de bank af willen.
In lijn hiermee is ook tijdens de commissie burgers en samenleving van 12 januari '21 (managementinformatie sociaal domein) als ook tijdens de gezamenlijke commissievergadering van 19 januari '21 waarin het uitvoeringsprogramma Vie is behandeld, gesproken over het extra aanjagen van interventies ten gunste van de groep inwoners onder aan de sociaal maatschappelijke ladder.

In de praktijk blijkt het bewerkstelligen van de intrinsieke motivatie vooral lastig te zijn op het moment dat er naast gezondheidsproblematiek factoren op de aangrenzende domeinen spelen waardoor de mindset niet primair ligt of beter gezegd 'kan' liggen bij een gezonde leefstijl. Een andere aanpak is dus makkelijker gezegd dan gedaan. Waar het gaat om een vernieuwende aanpak zijn de contouren van de weg die we nemen wel bekend, maar is het op inhoud op zowel lokaal, regionaal als ook landelijk niveau een zoektocht hoe hier concreet vorm aan te geven. De uitkomst van deze zoektocht is op voorhand dan ook niet te duiden. Immers, als exact bekend was hoe te handelen, zou dit de voorbije decennia reeds gedaan zijn. Het rapport 'gezondheidsverschillen voorbij' van de Raad Volksgezondheid en Samenleving onderstreept deze zoektocht nog eens. Pasklare oplossingen zijn er momenteel dus niet en het is ook hoogst onwaarschijnlijk dat oplossingen 'zomaar' uit de lucht komen vallen. Deze oplossingen zullen gezocht, gevonden of ontwikkeld moeten worden. Juist om de opgaven voor de kansarme groep het hoofd te bieden, wordt nu voorgesteld om een impuls te geven aan het vraagstuk van het verkleinen van de verschillen ten gunste van de totale bevolking.
Naast de reeds lopende initiatieven willen we daarom op een aantal punten een versnelling en intensivering van de inzet gaan plegen:

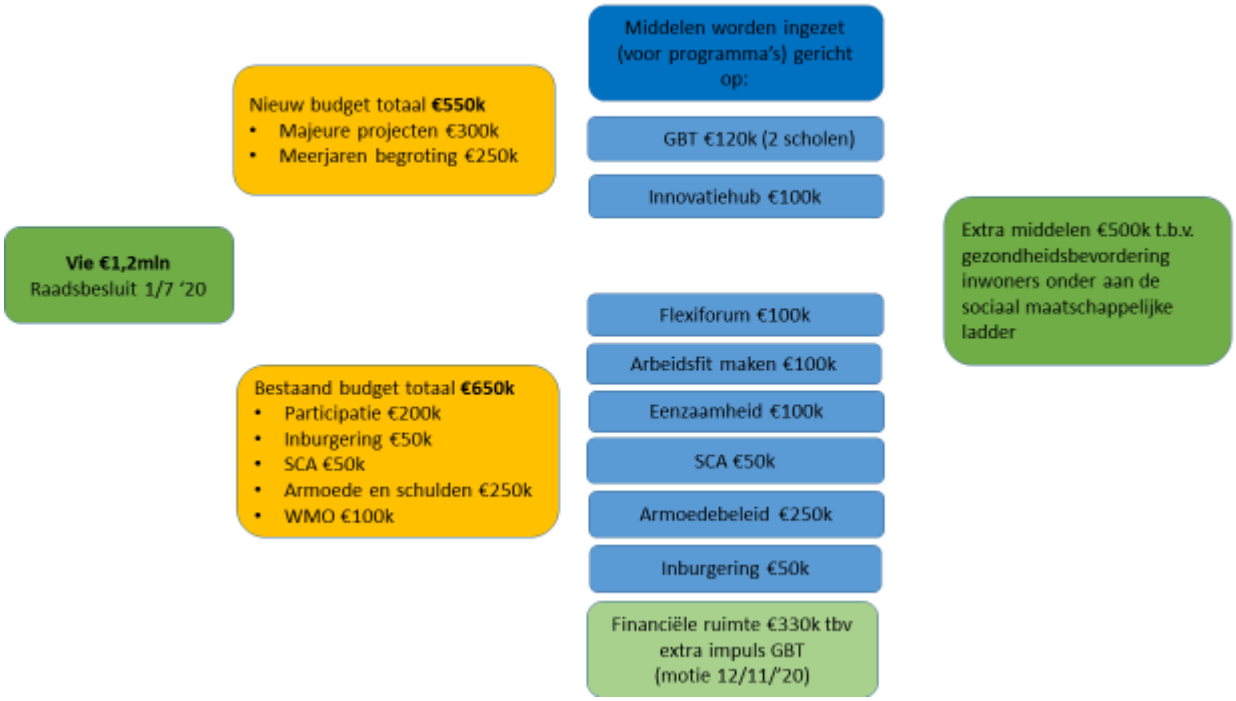
- We weten dat vitaliteits- en gezondheidsbevordering het meeste effect zal hebben als deze van 'onderop' en dus gedragen tot stand komt. We zullen dan ook extra gaan inzetten om ideeën die op individu-, straat of buurtniveau leven op te halen en ze te helpen om van een plan naar realisatie te komen. Dit betekent dus ook een intensievere en andere wijze van communicatie als ook het (financieel) ondersteunen van deze ideeën.
- De kracht van innovatie zit in het delen van kennis en ervaringen. Vanuit Vie wordt al ingezet op het elkaar ontmoeten van diverse partners, het kennis delen én vergroten zodat hier vernieuwende aanpakken en innovaties uit naar voren kunnen komen. We zullen nog nadrukkelijker bij de Innovatiehub het aanjagen en faciliteren van deze ontmoetingen wegzetten waarbij ook het combineren van reeds bestaande oplossingen tot werkende oplossingen voor de doelgroep prominent aandacht dienen te hebben.
- Voor het aanjagen van de opgaven zullen voor het implementeren/uitvoeren van de uitkomsten uit de vorige punten extra programmagelden ingezet worden.

Met bovenstaande aanpak willen we het terugbrengen van de gezondheidsverschillen de komende jaren extra aanjagen. Een opgave waarvan de oplossingen dus op diverse terreinen kunnen liggen. Deze versnelling en intensivering vraagt echter ook inzet van financiële middelen. Voorbeelden van hoe we de financiële middelen daarbij kunnen inzetten zijn in lijn met de tweede bullet een extra inzet van de Innovatiehub, intensivering van de communicatie en aanvullende programmering.

Financiën
Bij besluit van 1 juli 2020 heeft de raad ingestemd met het structureel verankeren van jaarlijks €1,2 mln in de gemeentebegroting voor de programmatische aanpak van gezondheid en vitaliteit, Vie. Naast de financiële inzet voor de in deze nota vermelde opgave, heeft de raad tijdens haar vergadering van 12 november 2020 ook een motie aangenomen met de opdracht aan het college de mogelijkheden te onderzoeken om zoveel mogelijk scholen aan het project 'De gezonde basisschool van de toekomst' (GBT) te laten deelnemen (20it01403). Mede vanuit de wetenschap dat in het basisonderwijs de animo hiertoe breed is, wordt vanuit de Innovatiehub hierop aangehaakt met de GBT readiness scan en GBT lokale lunch (zie uitvoeringsprogramma Vie). In lijn met deze motie om een extra impuls te geven aan de deelname van het primair onderwijs aan de GBT wordt dan ook niet geadviseerd de ruimte die het budget Vie biedt aan te wenden voor het aanjagen van de gezondheidsbevordering van de inwoners onder aan de sociaal maatschappelijke ladder, maar hiervoor de financiële ruimte in de reserve sociaal domein in te zetten.

Concreet wordt voorgesteld om ten behoeve van voornoemde aanjaagfunctie voor 2021 een bedrag van €0,5mln vrij te maken uit de reserve sociaal domein met de intentie een zelfde bedrag vrij te maken voor de jaren 2022, 2023 en 2024 mits de reserve sociaal domein dit toe laat.
Voor de jaren 2022 en verder zal in oktober voorafgaand aan dat jaar de raad geïnformeerd worden over de stand van zaken tijdens de management informatie 3D en besluitvorming zal vervolgens via de begroting aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Schematisch ziet een en ander er als volgt uit:

Communicatie
De communicatie maakt onderdeel uit van de communicatiestrategie Vie-leven in beweging.

Uitvoering
Uitvoering zal plaats vinden onder coördinatie van het kernteam Vie met inzet van onder meer de Innovatiehub.